

Ciril Oberstar

Reprize

Na presenečenje peščice pobudnikov je poziv k blokadi docela uspel. Več kot 500 študentov in drugih zainteresiranih občanov je konec aprila napolnilo največjo učilnico Filozofske fakultete v Zagrebu. Stolov je zmanjkalo. Protestniki so sedeli in stali, kjer koli je bilo mogoče najti za čevljev prostor. Tako je bilo skoraj vsak dan do preklica blokade. Na plenemih se je prakticirala neposredna demokracija. Sporočilo študentov je bilo kratko in jasno: „Zahtevamo brezplačno šolstvo za vse“. Kar, prevedeno v pogovorni jezik realpolitike, pomeni „ukinitve vseh oblik šolnin“. Te so se namreč obupno zvišale prav z uvajanjem bolonjske reforme.

Preden se je dekan Filozofske fakultete Miljenko Jurković vrnil s „sončenja v prelepi brazilski Copacabani“, se je bojkot predavanj že prevesil v zasedbo fakultete. Profesorji oziroma vsaj večina njih je stopila na stran študentov, sledili so jim sindikati in branjevke. Prvi so študente na zasedenih fakultetah oskrbeli z medijsko pozornostjo, drugi s pločevinkami pasulja, branjevke so dobavljale zelenjavo. Filozofski fakulteti je sledila zasedba Ekonomske fakultete, Fakultete za arhitekturo in Likovne akademije. Za Zagrebom so prišla na vrsto druga mesta, vse dokler ni bilo zasedeno skoraj vsako visokošolsko poslopje v državi. Hrvaška politika, ki je dogodek sprva veličastno ignorirala, ga je takoj za tem še bolj veličastno podprla. Minister za izobraževanje Dragan Primorac se je, še vedno zmeden v svojem na novo odkritem entuziazmu, podpisal celo pod peticijo v podporo študentskih zahtev. Z ministrovim nesebičnim političnim aktom solidarnosti seveda ne bi bilo nič narobe, če peticija ne bi vključevala zahteve po njegovem odstopu. Sanader je bizarno odstopno izjavo sicer spregledal, ni pa se pozabil solidarizirati s splošnimi načeli protesta.

Prišlo je do precej paradoksalne situacije, v kateri so vsi hrvaški politiki konsenzualno navijali za študente, ki so jih kritizirali. Paradoks je bil v tem, da se nihče ni hotel prepoznati kot naslovnik študentskih zahtev. Problem je bil rešen tako, da so se mu izognili. Nenadoma so bili vsi, vključno z izvoljenimi predstavniki ljudstva, proti oderuškim šolninam. A hkrati ni bilo več nikogar, ki bi se lotil njihove odprave. Viktor Ivančić, nekdanji pisec tragično preminulega tednika Feral Tribune je ta cinični manever oblasti opisal takole: „Zamislite si, na primer, nogometno moštvo, sestavljeno iz predstavnikov državne oligarhije, ki stopa na igrišče z nalogo, da navija za publiko.“

In kaj se je medtem dogajalo v Sloveniji? Predsednik republike Danilo Türk si je mesec maj, mesec ljubezni, izbral za čas, ko bo nagovoril slovenske študente in jim izkazal naklonjenost najvišjih oblasti v državi. Da bi utrdil svojo vez s „slovensko prihodnostjo“, kakor jih je poimenoval, je obiskal enega izmed najbolj kvantaških žurov v deželi pod Alpami, Škisovo tržnico, kjer si študentarija pod uradnim geslom „razvajanja študentov z domačimi kulinaričnimi dobrotami“ dodobra napolni želodce in navlaži grla. In to naj bi predstavljalo študentski živelj? Morda. Predsednik države je s svojim

obiskom blagoslovil pokončno študentsko držo, ki oznanja prihodnost Slovenije: oči, uprte v tla; glava, rahlo nagnjena navzdol; telo, ki se zvija v pričakovanju naslednjega sunka bruhanja. Človek nehote zdvomi nad predsednikovo vizijo.

V istem času, ko se je slovenska politika na trati Škisove tržnice dobrikala zaljubljenim študentskim parčkom s pivom v roki, se je neuradni vrh slovenske leve inteligence na strani hrvaških študentov udingal v boju za pravičnejši in dostopnejši študij. Rastko Močnik je ponovil svojo slavno tezo, da je bolonjski proces le slaba repriza jugoslovanske reforme usmerjenega izobraževanja, Peter Klepec je predaval o koliziji javnih prostorov, Primož Kraševac je govoril o dnevih pariške komune, Slavoj Žižek pa je med nastopom v Zagrebu študente pozval celo k radikalizaciji protesta. Tako smo v mesecu maju in juniju dobili zapleteno notranjepolitično sliko, ki je kazila idilično podobo enotnosti slovenske zunanje politike. Medtem ko je slovenska vrhuška strnila svoje vrste ob blokadi pogajanj Hrvaške za vstop v EU, je izvenparlamentarna levica strnila svoje bojne vrste v podporo hrvaški študentski blokadi. O prvi blokadi so mediji prelili na tone črnila, o drugi se je, prav nasprotno, pisalo zelo malo. Tu in tam kakšna novička.

Medijska ignoranca se ne omejuje le na Hrvaško. Študentje povsod po Evropi že posegajo po orodjih praktične kritike visokega šolstva. A o tem se je mogoče zaenkrat pozanimati le na posameznih blogih in na neodvisnih medijskih portalih (Indymedia). Protesti se vrstijo v Italiji, Franciji, Nemčiji, Grčiji, na Finskem ... Množične demonstracije predstavljajo milejšo obliko protesta. Radikalnejša oblika so zasedbe univerz in fakultet. Pariškimi študentom je po daljšem obleganju Sorbone 4. marca uspelo prebiti kordon težko oboroženih policistov in zasesti notranjost univerzitetne zgradbe. Dogodek je dobil ime „Druga zasedba Sorbone“. Na berlinski Humboldtovi univerzi so nemški študenti zasedli 4. nadstropje univerzitetne zgradbe na slavnem Heglovem trgu. Univerza v Barceloni je bila pod okupacijo več kot 3 mesece.

Iztekajoče se študijsko leto bo tudi Sloveniji prineslo prve bolonjske diplomante. Temu jubilejnemu dogodku je naposled uspelo prekiniti nedojemljivo potrebo slovenskih novinarjev, da se namesto s politiko neprestano ukvarjajo z osebnim mnenjem premiera države. Ponudila se je priložnost za oceno bolonjske reforme šolstva in na presenečenje vseh jo je spletna ekspozitura slovenske nacionalke šla iskat med študente. Medtem ko uradni organ slovenskih študentov, Študentska organizacija Slovenije, ugotavlja, da je reforma sicer dobra, a njena implementacija šepa, ji neformalna skupnost študentov, ki si je nadela ime *Avtonomna tribuna*, odgovarja, da bolonjska reforma ne pomeni nič drugega kot „vstop neoliberalizma v visoko šolstvo“. V tem se strinjajo z Mencingerjem, ki je bolonjsko reformo označil za katastrofo. Ali to morda vendarle pomeni, da v Sloveniji pomlad ni le čas, v katerem politika obhaja ljubezensko zvezo s študenti, temveč da v svojem krilu še nosi spomin na študentsko kritiko iz maja 68?

